הלכה · משנה תורה · מפרשים · שער המלך · ספר עבודה

שער המלך על משנה תורה, הלכות עבודת יום הכפורים

רבי יצחק נוניס בילמונטי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער המלך על משנה תורה, הלכות עבודת יום הכפורים

רבי יצחק נוניס בילמונטי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-המלך-על-משנה-תורה-הלכות-עבודת-יום-הכפורים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 38-202611162349v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 9
הלכה ד 10

פרק א

הלכה ב

עבודת כל ט"ו בהמות אלו הקריבין ביום זה אינן אלא בכ"ג כו'. זה מבואר בהוריות פ"ג ובפ"ק דיומא ומשמע ודאי דאם כהן הדיוט שימש בעבודות הללו מחלל העבודה דאהרן וחקה כתיב ויש להסתפק למ"ד שחיטת פרו של כ"ג פסולה בזר אי חייב מיתה מי נימא אהדריה לאיסורא קמא א"ד כיון דשחיטה הותרה בזר כדנפ"ל מדכתיב ושחט סתם וה"ה שחיטת פרו במשמע כי אהדריה ה"ד לאיסור עשה דומה להההיא דנו"נ שכתבו התוס' פ"ק דביצה די"ב ע"ש ואף לכשת"ל דשחיטת פרו בזר חייב מיתה מספקא לי בכהן הדיוט ששמש אם חייב מיתה כדין זר העובד מי נימא כיון דרחמנא פסלינהו ליה"כ הרי הן בכלל והזר הקרב יומת ואהדרי' קרא לאיסור א"ד כיון דהני לאו זרים נינהו ליכא אלא לאו הבא מכלל עשה ולא דמי להההיא דאמרינן גבי גוזז פסולי המוקדשים דלוקה אע"ג דלא ידעינן איסור גיזה רק מדכתיב תזבח ולא גיזה דהתם שאני דשפיר קרינן ביה לא תגוז בכור צאנך ואפי' פסולי המוקדשים במשמע ומשום הכי מוקמינן להו באיסורא קמא משא"כ כהן הדיוט דליכא למימר דאהדריה לאיסורא קמא שהרי כתיב והזר הקרב וכהן הדיוט לאו זר הוא כלל שהרי הוא עובד בכל יום דביה"כ פסלינהו קרא דוקא וליכא אלא לאו הבא מכלל עשה וכמו כן יש להסתפק לדעת ריב"ז שכתבו התוס' ביומא דף ז' ד"ה אני דפר העל' דבר של צבור לא היה בבית ב' לפי שלא הי' שם כהן משיח כי אם מרובה בגדים ופר זה מקריבו כהן משוח ולא מרובה בגדים ומכ"ש כהן הדיוט וכמו שכן הוא דעת רש"י ג"כ פ"ק דקידושין דף ל"ו ע"ב ומשמע דס"ל דאם עבד כהן הדיוט עבודתו פסולה אי חייבים עליה מיתה או לא:

וראיתי להרב פרשת דרכים בדרך מצותיך דס"ט ע"ד שנסתפק בכעין זה במאי דקיי"ל דעבודה פסולה בנשים ונפ"ל מקרא דכתיב והקטירו בני אהרן ולא בנות אהרן אם עברו בנות אהרן והקטירו אם יהיו חייבות מיתה כזר ששימש או דילמא דליכא בהו אלא לאו הבא מכלל עשה יע"ש שהניחו בספק ומ"מ אף לכשת"ל דבנות אהרן שהקטירו חייבות מיתה אכתי איכא לספוקי דבנות אהרן שאני דכיון דלא חזו לשום עבוד' כלל הוה לי' זרים ושפיר איכא למימר דאהדריה לאיסורא קמא משא"כ בכהן הדיוט דבני עבוד' נינהו אלא דמעטינהו קרא ביום הכפורים דבפר העלם דבר איכא למימר ודאי דליכא אלא לאו הבא מכלל עשה והי' נראה להוכיח מהא דפרכינן פ"ק דקידושין הזאה דהיכא אי בפנים כהן המשיח כתיב ביה ופירש רש"י ז"ל משיח כתיב בי' למעוטי הדיוטים וכל שכן נשים והשתא אם איתא דכהן הדיוט שעבד בפר העלם דבר אינו חייב מיתה

מאי קו' תימא דמש"ה אצטריך לי' לתנא למתנייה דאינם ראוים להזאה כשאר עבודות לאשמועינן דחייבים עליה מיתה דאף על גב דכהנים הדיוטים פסולים מכל מקום חיוב מיתה ליכא ומכל מקום מהא ליכא למפשט דא"ל דתלמודא הכי פריך דאם איתא דתנא חיוב מיתה אתא לאשמועינן לא הו"ל למיתני בהאי לישנא נוהגים באנשים ולא בנשים דמשמע דעיקר דינא דאינם נוהגים בנשים אתא לאשמועינן והול"ל בהדיא דחייבות מיתה ותו דאכתי איכ' למימר דסבירא לי' לתלמודא דבנות אהרן ג"כ אינן חייבות מיתה וכהצד הא' שצידד הרב פרשת דרכים ז"ל: האמנם מהא דגרסינן בפרק ד' אחין דף ל"ג ע"ב נראה שיש להוכיח בהדיא דכהן הדיוט ששימש ביוה"כ חייב מיתה דפרכינן התם זר ששימש בשבת במאי אי בשחיטה שחיטה בזר כשרה אי בקבלה כו' טלטול בעלמא הוא אי בהקטרה האר"י הבערה ללאו יצתה אמר ראב"י בשחיטת פרו של כ"ג וכדברי האומר שחיטת פרו פסולה כו' ופירש רש"י אי בהקטרה ר"י היכי מחייב חטאת משום שבת דקס"ד חטאת מחייב ליה ורשב"א ז"ל שם בחי' הקשה וז"ל ואיכא למידק היכי ס"ד השתא דחייב שתים חטאות קאמר דהא זר ששמש אינו מחייב חטאת דלית ביה כרת אלא מיתה בידי שמים ואיכא למימר דהיינו דהדר רב אשי מידי חייבי חטאות קתני כו' כלומר ע"כ לא קתני אלא או מלקות או איסורין ואיכא למימר נמי דקס"ד השתא דחייב ב' דקתני בברייתא האי כדיניה והאי כדיניה כלו' מלקות משום זרות וחטאת משום שבת עד דאמר ליה רב אשי דאיסורי קתני ונ"מ לקוברו בין רשעים וכן פירש הרמב"ן ז"ל עכ"ד והשתא אם איתא דשחיטת פרו של כ"ג לדברי האומר דפסולה בזר ליכא אלא איסור עשה דאהרן וחקה דכתיב בפרשה א"כ תימא על עצמך היכי מוקי לה ראב"י בשחיטת פרו של כ"ג הא אכתי תיקשי לי' דהיכי קתני חייב ב' דהיינו מלקות משום זרות הא ליכא אלא לאו הבא מכלל עשה והרי במוקי לה בהקטר' דחייב עליה מלקות משום שבת ק"ל דהיכי קתני חייב דמשמע חיוב חטאת כדיני' כ"ש דקשה טפי כי מוקמינן לה בשחיטת פרו של כ"ג היכי קתני חייב משום זרות כיון דליכא אלא עשה ואף לפירוש התוס' שכתבו דמאי דפריך הא אר"י הבערה ללאו יצאת לאו היינו משום דחייב שתים משמע ליה כל אחד כדיניה אלא היינו טעמא משום דכיון דליכא אלא לאו הו"ל איסור קל על חמור ולא חייל באיסור כולל יש להוכיח ג"כ שהרי אפילו נימא דאין איסור חל על איסור מ"מ איסורא מיהא איכא ואם כן מאי ק"ל אלא ע"כ לומר דהיינו דק"ל דבשלמא אי חייב מלקות ניחא שפיר דאיכפל תנא לאשמועינן דחייב ב' דנפ"מ למלקות אמנם אי ליכא אלא איסורא בעלמא מאי נ"מ דחדית ליה רב אשי דנפקא מינה לקוברו בין רשעים וזה מבואר למעיין שם בדבריהם בד"ה מידי יע"ש והשתא אם

איתא דליכא אלא איסור עשה א"כ היכי מוקי לי' רבינו בשחיטת פרו של כ"ג הא אכתי תקשי ליה למ"נ מינה כיון דליכא אלא איסור עשה גרידא וכ"כ לכשת"ל דשחיטת פרו בזר חייב מיתה וכהן הדיוט ששימש ליכא אלא איסור עשה קשה אם כן מאי פריך בגמ' א"ה מאי איריא זר אפילו כ"ה נמי ומאי קושיי' הא בכהן הדיוט כיון דליכא אלא איסור עשה מאי נפ"ל מינה וכבר היה אפשר לצדד ולומר דלפי שיטתם ז"ל כי פריך בגמרא והא אר"י הבערה ללאו יצאת היינו משום דס"ל דע"כ חייב משום שבת דקתני נ"מ למלקות או לקרבן חטאת הא לענין איסורא גרידא לא הוה פליג רבי שמעון עלה ואמר אין כאן אלא משום זרות כיון דלא נפ"ל מידי למאי איכפל ר"ש לאפלוגי עליו אמנם איסור זרות ה"נ דהוה ס"ל דחייב דקאמר מצינן למימר דאיסור גרידא הוא והא אתא לאשמועינן דאע"ג דיש בו איסור זרות חייב עליו משום שבת ועיקר רבותא אחיוב דשבת הוא דאתא לאשמועינן ולאפוקי מר"ש וחדי' לי' רב אשי דחייב דשבת אינו אלא איסורא בעלמא ונ"מ לקוברו בין רשעים. האמנם אכתי נראה שיש להוכיח שפיר דאם איתא דכהן הדיוט ששימש ביה"כ אין כאן זרות אלא איסור עשה גרידא אדמוקי לה בשחיטת פרו של כ"ג וכמ"ד שחיטת פרו פסולה והוצרך לדחוקי ולומר דמי שזר אצלו קאמר אמאי לא מוקי לה בכהן הדיוט שהקטיר בכל ט"ו בהמות הקריבין בו ביום דכיון דאיסור זרות אין בו אלא עשה גרידא ואיסור זרות יש בו לאו ומלקות הו"ל חמור על הקל וחייל עליה באיסור כולל אלא מוכח ודאי דכהן הדיוט ששימש ביה"כ חייב מיתה דמהשתא לא מצי לאוקמי בהקטרה דהו"ל קל על חמור והנראה דה"ט דכיון דרחמנא אפקיה בלשון זרות והזר הקרב יומת ולא כתיב ישראל בהדי' מי שזר אצלו לאותו עבודה קאמר ואיכא למימר שפיר אהדריה קרא לאיסורא כנ"ל ודע דמסוגי' הלזו ק"ל למ"ש התוס' ביומא דמ"ב ד"ה שחיטה משם הר"י קלצון וז"ל דמהתם ליכא למיפרך דהתם לאו משום דעבודה היא דהא פסולה אפילו בשאר כהנים אלא בכ"ג לחודיה אלא גלי רחמנא דבעינן בעלים מידי דהוי אסמיכ' דלאו עבודה היא ובעינן בעלים עכ"ל וק' טובא דא"כ היכי מוקי לה הכא בשחיטת פרו של כ"ג והיכי קתני חייב משום זרות הא כיון דלאו עבודה היא אין כאן זרות וליכא אלא איסורא בעלמא דקעבד שחיט' שלא בבעלים דומיא דסמיכה וצ"ע: ודע שהתוספות פ"ק דקדושין דל"ו ד"ה הקבלות הקשו דאמאי אצטריך קרא למעוטי בנות אהרן ת"ל דהו"ל מ"ע שהזה"ג ותירצו דאצטריך קרא למעוטי למימר דמחללי עבודה ועבודתם פסולה יע"ש וק"ל לפי דעתם ז"ל דא"כ בר"פ כל הזבחים דמני הפסולים לעבודה ועבודתם פסולה אמאי לא תני נשים בהדייהו והתוס' שם ד"ה זר הקשו וז"ל הא דלא תני בע"מ ושתויי יין ופרועי ראש משום דכתיב בהו חילול בהדי'

ולא ידעתי מה יענו למה דלא תני נשים בהדייהו ותו קשה דהתם בעי זר מ"ל וקאמר דבי ר"י תנא אתיא בק"ו מבע"מ מה הבעל מום שאוכל אם עבד חילל כו' ומייתי לה במה הצד ורב משרשייא מייתי לה מק"ו דיושב והשתא קשה דאמאי לא מייתי לה מק"ו דבנות אהרן דאוכלות בתרומה וחזה ושוק ומחללי עבודה ק"ו לזר ואולי דאיכא למיפרך מה לבנות אהרן שכן נתנו בסמיכה אלא דאכתי קשה דאדמייתי לה במה הצד מבע"מ וטמא מת אמאי לא מייתי לה במה הצד מבעל מום ובנות אהרן דמהשתא ליכא למיפרך מה להצד השוה שבהם שכן לא הותרו בבמה דמשמע ודאי דנשים נמי הותרו בבמה כדרך שהותר זר בבמה וראיתי למוהרימ"ט שהקש' לדברי התוס' הללו דמנ"ל דמחללי עבודה נימא דמיעוט' דבני אהרן לא אתא אלא לומר דלא מהני ויחזור בהן ויקמוץ דאי לאו קרא הייתי אומר בדיעבד כשרה כו' ותי' דבשאר עבודות דמעכבות לא אצטריך קרא לומר שאינן כשירות בנשים אפילו בדיעבד דת"ל דאין בגדיהם עליהם וקרא כתיב והיו על אהרן ועל בניו לשרת בקדש והא דכתבו התוס' דמיירי שלבשו את הבגדים א"נ כיון שלא נצטווה לא כ"כ אלא לענין חילול עבודה כו' אבל דמקרי עבוד' פשיטא דלא מהני כלל כל שלא היתה בבגדי שרת ואשה ליתא בבגדים דבהדי' כתיב והיו על אהרן ועל בניו את"ד יע"ש וק"ל על דבריו דאם כן מאי פריך בזבחים זר מנ"ל דמיחל עבודה הא דמדמיעט רחמנא זר להקרבה כדנפ"ל מקרא דכתיב והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה ע"כ דמיחל עבודה דאי לענין שאינן כשירות בזר אפילו בדיעבד ת"ל דאין בגדיהם עליהם כדנפ"ל מה"ט לבנות אהרן וצ"ע:

ודע דאע"ג דכל עבודת יוה"כ אינה כשרה אלא בכ"ג הולכת אברים לכבש אע"ג דבעיא כהן ואינה כשיר' בזר מ"מ כיון דאית בה טירחא ותנן הרגל של ימין בשמאל משום דלא מעכבה כפרה מסתברא שהי' בה פייס וכשר בכהן הדיוט כ"כ הפר"ח ז"ל בקו' מים חיים ד"ל ע"ד יע"ש ונראה דה"נ גבי פר העלם דבר של צבור לדעת ריב"א לא בעי כ"ג ובהכי ניחא מאי דקשה לכאור' לדעת ריב"א מהא דגרסינן פרק החליל דנ"ו אמתני' דתנן משמר שזמנו קבוע מקריב תמידין נו"נ ושאר קרבנות צבור ואמרינן עלה לאתויי מאי לאתויי פר העלם דבר של ציבור יע"ש הרי בהדי' דפר העלם דבר של צבור כשר לכהן הדיוט אכן כפי מ"ש יש לומר דמקריב דקתני כל א' בראוי להם דגבי תמידין נו"נ בראוי להם קבלה והולכה וכיוצא ופר העלם דבר בראוי להם דהיינו הולכת אברים לכבש והולכת אברים לכבש קרי ליה תנא לשון קריבה כדתנן איל קרב באחד עשר כו' כנ"ל:

מעשה חושב (**שפג**) והתוס' שם ד"ה זר הקשו וז"ל הא דלא תני בעלי מומין ושתויי יין ופרועי ראש כו'. ולא ידעתי מה יענו למה דלא תני נשים בהדייהו כו'. לק"מ די"ל דכיון

דתנן לקמן בריש פ"ג כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים כו' אלמא דנשים בכלל הפסולים שבריש פ"ב נינהו דהא עלייהו קאי התנא בריש פ"ג והרי נתן טעם שם דלמה שחיטת פסולים כשרה משום דאפי' שחיטת נשים נמי כשרה וע"ש:

(**שפד**) דמשמע ודאי דנשים נמי הותרו בבמה כדרך שהותר זר בבמה כו'. תמהני דמה ענין שמיטה אצל הר סיני שהרי מ"ע של הקרבת קרבנות הוי מ"ע שהזמן גרמא דהא ביום צותו כתיב וא"כ הא נשים לא שייכי בעשה זו וכיון דכתיב וזרק הכהן את הדם על המזבח ויליפינן מזה דמזבח צריך כהן ולא במה נמצא דדוקא זר מותר בהקרבת קרבנות בבמה משא"כ נשים דהא מ"ע שהזז"ג היא וי"ל דלא הותרו בבמות ואפי' למ"ד דנשים סומכות רשות נמי צ"ע אם עבודתן כשרה לחייב נמי על קרבן שהקריבו משום איסור פיגול נותר וטמא. ואין לומר דכיון דלא קא חשיב במתניתין דשלהי מסכת זבחים דלענין נשים שווין בזה ובזה מכלל דנשים הותרו בבמה דז"א משום דא"כ יקשה נמי בהא דמספקא לי' להש"ס בריש פ"ב דזבחים אי אונן כשר בבמה דאמאי לא פשיט דכשר מדלא תני נמי במתניתין הנ"ל דלענין אונן שוין בזה ובזה מכלל דאונן כשר בבמה. ובאמת קשה לכאורה אמאי לא פשיט שם בש"ס הנ"ל מדלא קחשיב במתניתין הנ"ל אונן נמי בהדי פגול נותר וטמא ש"מ דאונן כשר בבמה בשלמא למאי דפי' רש"י שם דהאי טמא היינו בשר טמא שפיר י"ל דלא תני התם אלא איסור קרבן ולא איסור מקריב אבל להרמב"ם ז"ל דס"ל דהטמא פירושו שטמא המקריב קשה טובא:

וצ"ל דמש"ה מספקא לי' להש"ס שם אי אונן כשר בבמה משום די"ל דלענין מה שבזה ובזה שוים תני ושייר כמו דלא ילפינן מרישא דאונן פסול בבמה מדלא קחשיב אונן להיתרא בהדי אין בין כו' משום דאיכא למימר דתני ושייר וכמו דשייר יושב דכשר בבמה כמ"ש התוס' בדף ט"ז ע"א בד"ה הג"ה כו' וא"כ ה"נ י"ל דבסיפא שייר נשים לאיסורא ומש"ה איכא למימר נמי דבאמת אונן ג"כ פסול בבמה והא דלא קחשיב שם בסיפא דמתניתין הנ"ל דלענין אונן שוים בזה ובזה משום דשיירי' לאונן כמו דשייר נשים וא"כ הרי אדרבה מוכח מזה דנשים לא הותרו בבמה. אלא דאכתי יש לפקפק בזה שהרי אפי' אי נימא דנשים לא הותרו בבמה מ"מ הרי זה לא חשיב שיור כיון דהתנא לא קחשיב להו נמי לנשים אפי' בין הפסולים בבית עולמים ברפ"ב דזבחים וכנ"ל. והנה לפום ריהטא פשיטא לי דלענין לילה שוים בזה ובזה כיון דביום צותו כתיב ובהכי ניחא הא דנקט התנא בלישני' אבל הזמן הנותר והטמא שוים בזה ובזה ולא נקט הכא כשגרת לישני' בכל מקום דהיינו פגול נותר וטמא ביחד לפירש"י דהאי טמא לענין אכילה מיירי

(עיין מ"ש מו"ז בתיו"ט שלהי זבחים בד"ה והטמא) די"ל דהתנא בא לומר דלענין זמן הקרבה דהיינו ביום דוקא נמי שוים בזה ובזה ומש"ה נקיט זמן למכלל ג"כ בפגול התלוי בזמן את זמן ההקרבה בבמה שהוא נמי ביום ולא בלילה. אבל מ"מ מה שכתבתי לעיל דמש"ה הוי הקרבה מ"ע שהז"ג ואינה כשרה בנשים משום דכתיב ביום צותו יש להשיב על זה שהרי גבי שחיטה נמי כתיב ביום זבחכם דמקרא זה ילפינן דשחיטה מצותה ביום ואפ"ה שחיטה כשרה בנשים ואפי' בבית עולמים (ועי' מ"ש התוס' במגלה דהא דשחיטת קדשים אינו אלא ביום דילפינן מקרא דביום זבחכם משום דמביום צותו לא ידעינן שחיטה כיון דלאו עבודה היא דהא כשרה בזר) וא"כ מה"ט הא י"ל נמי דנשים ג"כ כשרות להקריב בבמה. ודוק:

הלכה ג

ואם מת הראשון זה השני מתמנה תחתיו. עיין במוהרנ"ח ז"ל ח"ב סימן ע' דקט"ו ע"ב שנסתפק אי הכונה לומר דשני זוכה מן הדין ולא זולתו או נאמר דמ"ש שני חוזר לעבודתו אין הכונה לומר דשני חוזר לעבודתו מן הדין ולא זולתו אלא לומר שאם רצו למנות אותו לכ"ג יכולים למנותו ולא חיישינן דילמא הו"ל איבה כמ"ש בגמ' ע"ש ומדברי התוס' דנזיר פרק כ"ג דמ"ז ע"ב נרא' דס"ל דמ"ש שני חוזר לעבודתו היינו לומר דשני חוזר לעבודתו מן הדין ולא זולתו שכתבו בד"ה מרובה בגדים בתוך דבריהם וז"ל אלא יש לפרש כגון שיש כאן כ"ג משוח שעבד ואירע בו קרי ומשחו אחר תחתיו ועבר יוה"כ ושוב המשוח הראשון חזר לעבודתו כו' ובין כך ובין כך נגנז שמן המשחה וזה המשוח ראשון גלה עם יכניה ומינו אחר תחתיו מרובה בגדים אבל משוח שעבר אינו מתמנה תחתיו משום איבה ולהכי ליכא למימר דמת המשיח הראשון דא"כ משוח שעבר יתמנה תחתיו אלא גלה כו' עכ"ל ע"ש והשתא אי ס"ל דמ"ש שני חוזר לעבודתו ר"ל היינו אם רצו למנות אותו אמנם אם לא רצו למנותו רשאים למנות אחר תחתיו אם כן אמאי לא כתבו דמיירי במת הראשון ולא רצו למנותו ומנו אחר תחתיו וכן שמעתי מביאים ראי' מדברי התוספות הללו למה שנסתפק הרב זרע אברהם חחה"מ סי' כ"ב דקמ"א ע"א אם זה שאמרו מת שני חוזר לעבודתו היינו דוקא כשלא הניח הא' בן ממלא מקום אבותיו כדינו אמנם אם הניח בן ממלא מקום אבותיו כדינו בנו קודם או דילמ' ל"ש ומדברי התוס' הללו נראה דס"ל דאפילו בהניח בן ממלא מקום אבותיו אפי"ה שני חוזר לעבודתו מדלא כתבו דמשכחת לה כשמת המשוח הראשון והניח בן ממלא מקומו ומיהו יש לדחות לכל זה דע"כ לא נסתפק הרב ז"ל אלא דוק' בששניהם שוים דהיינו בבית ראשון דכולן משוחים או בבית שני לאחר שגנז יאשיהו שמן המשח' דשניהן הן מרובה בגדים

בהא איכא לאסתפוקי דהבן קודם או לדעת מוהראנ"ח ז"ל אפילו בשלא הניח בן אם רצו יכולים למנות אחר תחתיו כיון דשניהן שוין אמנם בנדון התוס' ז"ל כיון דזה השני שנתמנה תחתיו מפני פיסול כ"ג הוא משוח בשמן המשחה ואם אנו ממנים לאחר או לבנו הוא מרובה בגדים דהא ודאי מסתברא שהשני חוזר לעבודתו הוא ולא אחר ואפילו במקום בן כיון שזה השני משוח הוא בשמן המשחה וזה פשוט ובשיטה מקובצת כ"י למס' נזיר תי' לקושית התוס' דמשכחת לה במת כ"ג וכגון דביני ביני נתחכם כהן אחר יותר מזה השני שמינו תחתיו דאז אין ממנין אותו משום דבעינן הכהן הגדול מאחיו שיהא גדול בחכמה ומדברי התוס' נראה שחולקים על זה ולדברי הרא"ש יש ראיה מדפריך בגמרא פשיטא ולא משני דקמ"ל דאפילו איכא אחר גדול ממנו בחכמה אפי' הכי שני חוזר לעבודתו כנ"ל:

הלכה ד

כ"ז ימים אלו מזין עליו ג' וז' כו'. פ"ק דיומא מחלוקת דר"מ ור"י ור"ח סגן הכהנים ופסק כר"י ור"ח מהטעם שכתב מרן ובה' פרה אדומה פ"ב דין ד' פסק דכהן השורף את הפרה מזין עליו כל ז' וכתב מרן ז"ל שם וז"ל בפ"ג דפרה ודלא כר"י דיחידאה הוא ועוד דבפ"ק דיומא סבר רבא דלא כותיה עכ"ל ויש לדקדק לטעם ב' שכתב מרן דאם כן גבי יוה"ך אמאי פסק כר"י כיון דרבא סבר דלא כותיה מדאמר רבא הלכך כהן גדול ביום הכפורים דלאו בדידן תליא מילתא אלא בקביעותא דירח' תלי' מילתא בתלתא בתשרי בעי לאפרושי וכל היכא דמתרמי תלתא בתשרי מפרשינן ליה ופירש"י וז"ל וכל היכא דמתרמי כו' ואע"ג דלא הוי רביעי שלו בשבת ונמצאת הזאה בטילה ב' ימים הרי מוכח דריב"א ס"ל כר"מ דמזין עליו כל ז' וי"ל דאי מהא לא אירי לומר דרבא ס"ל כר"מ דאיכא לפרושי דמאי דקאמר רבא כל היכא דמתרמי תלתא בתשרי כו' לא קאי ארביעי שלו כפי' רש"י ז"ל אלא איום ג' ושביעי קאי דקאמר דכל היכא דמתרמי ג' וז' אפי' חל ג' או ז' שלו בשבת דנמצאת הזא' בטילה כמ"ש רבינו אפי' הכי מפרשינן ליה בתלתא בתשרי ולא חיישינן לה כנ"ל ועוד יש לדחות עיין מ"ש פ"ד מה' ביאת מקדש הל' י"ד ודו"ק:

ואם חל יום שבת בג' כו' אין מזין עליו. שם בגמ' אמרי' וליטעמיך הזאה כל שבעה מי איכא הא קי"ל הזאה שבות ואינה דוחה שבת וא"ל דמאי קו' הא קי"ל דאין שבות במקדש משום דכהנים זריזין הם ומשמע ודאי דאפילו בהר הבית אמרינן דאין שבות במקדש מדאמרי' בעירובין שבות מקדש במדינה לא התירו משמע דוקא בירושלים הוא דלא התירו אבל במקדש אפי' בה"ה התירו וא"כ הכא גבי כ"ג דכל ז' ימים מפרישין אותו ללשכת פלהדרין כיון דהוי במקדש אין שבות במקדש ואפשר ליישב בההיא דגרסינן

בפ' ואלו עוברין דמ"ז איתביה לחם הפנים כו' ואי אמרת צרכי שבת נעשית ביו"ט אמאי לא דחי שבת הא אין שבות במקדש א"ל שבות קרובה התירו שבות רחוקה לא התירו ופרש"י שבות קרובה של י"ט עצמו שצריכה לבו ביום במקדש שבות רחוקה לדחות שבות י"ט זה בשביל שבת שניה לא התירו במקדש ע"כ וא"כ הכי נמי איכא למימר דמש"ה לא אמרינן אשבמ"ק משום דהו"ל שבות רחוקה לדחות שבות שבת זו משום יום הכפורים ולא הוי שבות הצריכה לבו ביום אלא דאכתי אמרינן התם בפלוגתא דתנאי היא ור"ש ן' הסגן ס"ל דשבות רחוקה נמי התירו ותו דמשמע התם דלרבא דאית ליה הואיל אפי' ת"ק נמי ס"ל דשבות רחוקה התירו ובדאורייתא הוא דפליגי כמ"ש התוס' שם וא"כ היכי פריך תלמוד' התם בפשיטות וליטעמיך כו' ואפשר ליישב דס"ל לתלמוד' דאפילו לר"ש בן הסגן דס"ל דשבות רחוקה נמי התירו אינו אלא גבי לחם הפנים דהוי דבר הצריכה לשבת שניה ד"ת משא"כ הכא גבי הזאה כיון דאינו אלא מדרבנן ומשום מעלה בעלמא אפילו ר"ש בן הסגן מודה דלא התירו שבות רחוקה כנ"ל: